

Esas No : 1983/129
Karar No : 1983/657

ÖZET : Sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin olmakla beraber 1402 sayılı Yasa'nın 13/a-b. maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içermeyen suça ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Kemal Türkler ve Arkadaşları

O L A Y : Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları federasyonları konfederasyon (DİSK) başkanı genel sekreteri, yönetim kurulu üyesi ve bu sendikaya bağlı sendikaların başkan ve üyeleri olan sanıkların 15-16/Haziran/1970 günlerinde İstanbul'da vuku bulan tahrip, cebir ve şiddetle devlet kuvvetlerine karşı gelme, devlet kuvvetleriyle çarpışma, ölüm ve yaralama fiilleri ile neticelenen olayların vukuma sebebiyet verdikleri, hükümet aleyhine halkı isyana teşvik etmek üzere ittifak ettikleri, kanunlara karşı gelmeye, halkı teşvik ile memleketin emniyetine tehlike ıraz edecek surette neşriyatta buldukları 171 sayılı kanuna muhalefet ettikleri ileri sürülerek TCK'nun 171., ve 171/toplantı ve gösteri yürüyüşleri hürriyeti kanununun 18. maddeleriyle cezalandırılmaları istemiyle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca 13.8.1970 günlü iddianame ile ek iddianame ile haklarında kamu davası açılmıştır.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 17.9.1970 tarihinde 1970/16-14 sayı ile; sıkıyönetim süresi dolduğundan bahisle dosyayı İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermiştir.

İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi, 25.6.1971 gününde, esas 1970/262, karar 1971/182 sayı ile; İstanbul'da yeniden sıkıyönetim ilan edilmesi nedeniyle ve sıkıyönetim komutanı yazısına atfen görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi, 16.8.1972 gününde, 1972/48-80 sayı ile; sanıklara atılı suçun 16.6.1970 tarihinde ilan olunan sıkıyönetim ilanına sebep olan fiillerden olduğu ancak o sıkıyönetimin 16.9.1970 tarihinde ortadan kalktığı bu defa 26.4.1971 tarihinde ilan olunan sıkıyönetimin ilanına neden olan fiillerden olmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Bu karar Askeri Yargıtay 1. Dairesi 19.12.1972 gününde, 1972/355-349 sayı ile; onanmıştır.

İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi, 14.2.1973 gününde, 1973/44-29 sayı ile; görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için dosya Yargıtaya göndermiş ve Yargıtay Ceza Genel Kurul 26.3.1973 gününde, 1973/71-272 sayı ile; İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin 16.8.1972 günlü, 1972/48-80 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 16.7.1973 gününde, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun görev uyuşmazlığını çözümleme yetkisi olmadığını ve Askeri Mahkemeyi bağlamıyacağını belirterek Uyuşmazlık Mahkemesi Kuruluncaya kadar dosyanın bekletilmesine karar vermiştir.

Ankara 4. Kolordu Komutanlığı Mezdinde Kurulu Sıkıyönetim Askeri Savcılığı 18.1.1982 gününde, 1982/36 sayılı ile; olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararı kesinleştirildikten sonra dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesini belirterek İstanbul Savcılığı'na göndermiş ve karar kesinleştirilerek iade edildikten sonra Ankara 4. Kolordu Sıkıyönetim Askeri Savcılığı 31.3.1983 gününde, 1982/36 sayılı ile Dosya/Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermiştir.

Böylece her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Paşkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Osman Kayacan, Ergun Argon ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yapılan 28.11.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa Güzel'in Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suçlar 15-16/Haziran/1970 günlerinde İstanbul'da işlenmiştir.

Daha önce ilan olunan sıkıyönetim döneminde işlenen suçlarla ilgili ve hânen sonuçlanmayan davaların hangi yargı merciinde görüleceğini tayininde son sıkıyönetim ilanı kararında yer alan ilan nedenlerinin ve halen yürürlükte olan 1402 sayılı Yasa'nın görevle ilgili maddelerinin gözönünde tutulması suretiyle dava konusu olayın değerlendirilmesi gerekir.

Atılı suçların amacı, cumhuriyeti, vatan ve milletin bağımsızlığını, bölünmezliğini, bütünlüğünü, milli güvenliği tehlikeye düşürmeye temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik olduğundan MCK'nin 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamına girdiği ve böylece sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu açıktır.

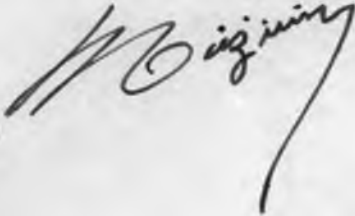
Ancak bu suçlar, son sıkıyönetim ilanından üç aydan daha önce işlendiğinden ve sıkıyönetim mahkemelerindeki davalarla genel ve ortak amaç içinde ve 4.5.1981 gününde, 1/1 sayılı ilke kararında öngörüldüğü biçimde örgütsel ve organik bağlantılı olduğu yolunda dosyada yeterli kanıt bulunmadığından 1402 sayılı Yasa'nın 13/a-b. maddesindeki süre ve bağlantı koşulları gerçekleşmemiştir.

Bu nedenlerle davanın Adli Yargı yerinde görülmesi ve İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 25.6.1971 günlü, esas 1970/262, karar 1971/183 sayılı ve aynı mahkemenin ikinci defa verdiği 14.2.1973 günlü, 1973/44-29 sayılı görevsizlik kararlarının kaldırılmasına, 28.11.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

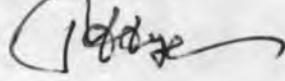
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Osman Kayacan

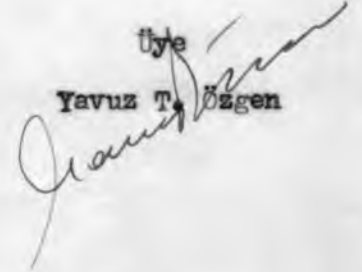
Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Özgen

a/T.